

IBN BATTUTA

Uittreksels uit de RIHLA (de REIS)

DE BADEN VAN BAGDAD

Bagdad bezit twee bruggen over de Tigris.

Je vindt er allerlei mooie badhuizen. Vanbuiten zijn ze met pek ingesmeerd zodat het van ver lijkt of ze in zwarte marmer zijn opgetrokken. Die pek komt uit een bron in het zuiden, waar ze continu uit de grond opborrelt. Ze klontert als klei en zet zich af aan de rand van de bron. Daar wordt ze dan met schoffels opgeschepd en naar Bagdad vervoerd.

Ik elk badhuis heb je talrijke kamers. De vloer en de onderste helft van de wanden is met pek bedekt; de bovenste helft is wit gekalkt zodat er een extreem contrast in wit en zwart ontstaat. Elke badkamer heeft een marmeren badkuip met twee kranen, één met warm en één met koud water. Dergelijke prima uitgeruste badkamers heb ik alleen in Bagdad gezien. Geen ander land kent zo iets.

VAN ADEN NAAR KILWA EN BAHREIN

De belangrijkste haven van Jemen is Aden. De haven ligt aan de oceaan maar wordt verder van alle zijden door bergen omringd. Het is een grote stad, maar men teelt er geen graan en je vindt er geen fruitbomen. Zij heeft zelfs geen zoetwaterbron. Wel zijn er grote spaarbekkens gebouwd die het regenwater bijhouden.

Het is er erg heet. In de stad krioelt het van Indiërs. In Aden leggen grote schepen aan uit Cambay, Tana, Kalikut en vele andere havens op de westkust van Indië.

Vanuit Aden zeilde ik naar Zeila (*Somalië*), de hoofdstad van Barbara, een zwart volk dat moslim is. Zeila is een grote stad, maar wel de vuilste die ik ooit zag. Ze ziet er belabberd uit en stinkt. Dat komt omdat er massa's vis worden aangevoerd en omdat men er de kamelen op straat slacht, zodat er overal bloed ligt. Alhoewel de zee onrustig was, verkoos ik aan boord te slapen, zo moest ik de stank niet verduren.

Ook Mogadishu stinkt en wel om dezelfde reden.

Vanuit Kilwa zeilde Ibn Battuta naar het noorden en arriveerde via Oman en Hormuz in Siraf.

Siraf ligt aan de Indische Zee, waar de Perzische Golf en de Zee van Jemen elkaar ontmoeten. Er zijn veel zoetwaterbronnen waaraan schepen zich kunnen bevoorraden. Er leeft een Arabische stam, de Bani Siraf, die zich specialiseert in parelvisserij. Het duikseizoen valt in de maanden april en mei, als de zee erg kalm is. Elke parelduiker dekt zijn gelaat af met een masker van schildpaddenschelp en hij plaatst op de neus een pincet gemaakt uit hetzelfde materiaal. Dan omgordt hij zich met een touw en duikt naar de diepte. Sommigen kunnen heel lang onder blijven, tot een uur. Eens op de bodem plukken zij de oesters of steken ze uit met een speciaal mes en verzamelen ze in een zak. Wanneer hij geen adem meer heeft,

trekt de duiker aan het touw waarop hij naar boven wordt getrokken. Daar opent men de oesters en van zodra het vlees in contact komt met de lucht, verandert het in een parel.

VAN DE ZIJDEROUTE NAAR INDIË

Daarna arriveerden wij in Khawarizm, waar de Jaihun (*Amu Darya*) vloeit, een van de rivieren die ontstaan in het Paradijs. Ik logeerde er in een pas gebouwde madrassa, waarin nog niemand verbleef. De emir van Khawarizm bezorgde ons in de madrassa rijst, meel, schapen, boter, kruiden en enkele ladingen brandhout. Ze kennen er geen houtskool, net als in Indië. In China daarentegen gebruikt men een soort zwarte stenen als brandstof, die evenveel of meer hitte geven dan houtskool.

In Khawarizm kocht ik een dubbelbed dat op een kameel kan worden gemonteerd. Affin al Din al Tawzary sliep als tegengewicht in het andere bed.

BUKHARA

Bukhara is een zeer mooie stad met heel veel tuinen, boomgaarden en wijngaarden. De pruimen van Bukhara zijn wereldberoemd. Men laat ze drogen en voert ze dan uit naar Indië en China. Nooit at ik zo'n lekkere pruimen, zelfs niet in Andaloesië, de Maghreb of Syrië.

SAMARKAND

Samarkand is een van de mooiste, grootste en prachtigste steden ter wereld. Ze ligt aan de Rivier der Volders (*Zarafshan*). Langs de oevers staan heel veel waterwielen die de tuinen langs de boorden bevoeien. De inwoners komen hier na het vieruurgebed flaneren en zich vermaken. Er zijn terrassen en zitbanken langs de oever van de rivier en kiosken waar men fruit en eten verkoopt.

NISHAPUR

Nishapur wordt wel eens Klein-Damascus genoemd omwille van zijn mooie tuinen, zijn vele boomgaarden en zijn prachtige gebouwen.

Vanuit Nishapur ging de tocht over de Hindu Kush. Hindu Kush betekent: die de Hindoes doodt. Dit zegt men omdat vele Hindoeslaven die via deze bergen worden aangevoerd, onderweg sterven door honger en bevriezing. Wij besloten dan ook om het warme seizoen af te wachten eer wij dit gebergte overstaken.

KABUL

Vroeger was Kabul een belangrijke stad, nu is het een dorp bewoond door een Perzische stam die men Afghanen noemt. De meeste van hen zijn struikrovers.

Daarna trokken wij nog eens twee weken door een woestijn waar een dodelijke wind blaast, de samun, de gifwind. Hij laat mensen sterven en hun lichamen verdrogen tot het in stukken uiteenvalt. Wij bereikten gelukkig heelhuids de Sindrivier die ook Punj Ab, letterlijk Vijf Waters, wordt genoemd omdat er vijf rivieren in uitmonden.

DELHI

De grote moskee van Delhi werd gebouwd op de plek van een hindoetempel. De binnenkoer van de grote moskee heeft zeven zijden. In het midden staat de hoofdminaret, Qutb Minar, die zijn gelijke niet heeft in heel de moslimwereld. Hij is opgetrokken in rode baksteen, de andere minaretten zijn in witte steen. Bovenop de top prijkt een witte marmeren speer, versierd met gouden appels. De ingang is zo breed dat een olifant erdoor kan. Dit komt omdat bij de bouw olifanten werden ingezet. Een ervan droeg via de binnentrap baksteen naar boven.

CEYLON

Hier vind je de edelstenen die men al bahraman noemt (robijnen). Sommige worden gedolven in een baai, dit zijn de meest waardevolle. De andere komen uit de grond. Overal in Ceylon kan je edelstenen delven maar het land is er in privébezit. Elk individu koopt een lap grond en begint dan te delven. Je vindt er robijnen, topazen en saffieren.

Op Ceylon bezocht ik de Zeven Grotten, de Berg van Alexander en de Adamspiek. Dit is de berg waarop Adam neerviel toen hij uit het Paradijs werd gestoten. Het is een van de hoogste bergen ter wereld, je kan hem al van op zee zien. Je kan de bergflank langs twee zijden beklimmen, langs het pad van vader Adam en langs het pad van moeder Eva. Die laatste is de gemakkelijkste weg. Eenmaal boven kan je er de voetafdruk bewonderen die Adam achterliet toen hij neerviel uit het Paradijs.

CHINA

Er varen drie grote boten op China. Het grootste type heet junk. Sommige van die grote boten hebben meer dan vijftien zeilen. De zeilen zijn gemaakt uit gevlochten bamboe, net als een mat. De zeilen worden nooit gestreken maar men hangt ze wel naar de wind. Als zo'n boot voor anker gaat, maakt men de zeilen onderaan los en laat ze fladderen in de wind. Elk van die Chinese koopvaardijboten heeft een bemanning van duizend man: zeshonderd matrozen en vierhonderd soldaten, waaronder boogschutters en kanonniërs. Elk groot schip wordt begeleid door drie kleine schepen, eentje half zo groot, een ander een derde zo groot en nog een ander met een kwart van de tonnenmaat van de moederboot.

De boten zijn zo groot dat je soms al je eindbestemming hebt bereikt nog voor je iedereen aan boord hebt ontmoet. De matrozen hebben ook hun kinderen bij. Zij kweken groenten, kruiden en gember in hangende plantenbakken. De baas van zo'n schip heeft de allures van een emir. Wanneer hij van boord stapt, is hij vergezeld van boogschutters, lansiers en een heel muziekkorps. Er zijn Chinezen die meerdere van zulke boten bezitten. Ik ken geen rijker volk dan de Chinezen.

China is een enorm land waar alles te vinden is: koopwaar, fruit, graan, zilver, goud, noem maar op. Geen enkel land is zo rijk als China. China produceert meer suiker dan Egypte en van betere kwaliteit. Je vindt er ook druiven en pruimen. Vroeger dacht ik dat de pruimen uit Damascus de lekkerste waren, maar nu weet ik dat ik mij vergist heb: de Chinese zijn beter. Ook de watermeloenen zijn er geweldig, zeker zo lekker als die van Kharazam of Isfahan. China heeft ook veel en zeer goede tarwe, linzen en kikkererwten.

In de steden Zaitun en Sin maakt men prachtig porselein. Het wordt gemaakt uit een kleisoort die je in de streek aantreft. Chinees porselein is niet duurder dan ons aardewerk en toch is het mooier.

Zijde is de meest voorkomende stof, zelfs de bedelaars lopen in zijde gekleed. Het heeft er geen waarde. Zijde wordt pas duur nadat het in verre landen wordt verhandeld. De kooplui maken de zijde duur, niet de grondstof, want die komt van rupsen die gewoon bladeren eten. Al hun rijkdom zetten de Chinezen om in goudstaven die ze als een lintvoeg boven hun huisdeur plaatsen. Wie vijf goudstaven heeft, draagt een ring, wie er tien bezit, draagt twee ringen.

Bij hun handelstransacties gebruiken de Chinezen geen goud- of zilverstukken, maar betalen met bladen papier. Elk blad is een handpalm groot en er staat het zegel van de sultan op gedrukt.

De Chinezen zijn erg kunstzinnig, het is het volk met de beste smaak. Hun schilderkunst is prachtig en wordt door die van geen enkel volk geëvenaard, zelfs niet door de christenen. Ik heb trouwens iets heel raars opgemerkt. Telkens ik in een Chinese stad verbleef, werd mijn portret op papier geschilderd, net als dit van mijn metgezellen. Die portretten werden op het marktplein uitgehangen.

Zaitun is een grote, prachtige stad, waar men veloursstoffen produceert, alsook zaituniya, satijn.

Ik vroeg de sjeik van Zaitun mij een gids te bezorgen om Sin al Sin (*Kanton*) te bezoeken. Wij reisden 27 dagen over het water. Sin al Sin is een zeer grote stad met grote markten. Van hieruit wordt porselein verscheept naar andere Chinese steden en naar Indië en Arabië.

TERUG IN MAROKKO

Op de tweede dag van de maand dhu al hijja (29 december 1353), het was winter en bar koud, arriveerde ik op een dichtgesneeuwde weg die leidde naar Fez, onze hoofdstad. Op mijn reizen heb ik veel moeilijke wegen bereisd, heb ik veel sneeuw en ijs gezien, in Bukhara, Samarkand, Khawarizm en in het land van Turken en Mongolen, maar nooit van mijn leven heb ik zo'n rottige weg in zo'n slechte staat bereisd als dat stukje weg, net voor ik thuiskwam.